

Jaarstukken 2022

Gemeente
Hengelo

Bedrijventerrein Kanaalzone: Kanaalzone is onderdeel van Hart van Zuid. Het projectdeel zit in een afrondende fase. Er zijn nog 4 kavels die naar verwachting in 2023 en 2024 verkocht worden. Daarna kan dit plandeel definitief afgerond worden.

Bedrijventerrein Campus Westermaat: Westermaat betreft een bedrijventerrein tussen de A1 en Europalaan. Het project bevindt zich aan het einde van de realisatiefase. Het betreft een hoogwaardig bedrijventerrein met in totaal 25 hectare uitgeefbaar oppervlak. Er zijn nog 18 kavels uit te geven.

Wat heeft het gekost

3 Economie	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 gewijzigd	Rekening 2022	Vershil
Baten	-	-	-	-
Lasten	374	381	243	138
3.1 Economische ontwikkeling	-374	-381	-243	138
Baten	3.145	10.186	889	-9.297
Lasten	3.250	10.293	1.037	9.256
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-105	-107	-148	-41
Baten	427	412	323	-89
Lasten	577	563	468	95
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-150	-151	-145	6
Baten	366	205	219	14
Lasten	797	776	703	73
3.4 Economische promotie	-431	-571	-484	87
Saldo 3 Economie	-1.060	-1.210	-1.020	190

Financiële toelichting

3.1 Economische ontwikkeling (Voordeel € 138.000)

Sinds de ontmanteling van Regio Twente verlenen wij een lagere gemeentelijke bijdrage op gebied van algemene economische adviezen. De structurele effecten hiervan presenteren wij in de aankomende Zomernota 2023-2027.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (Nadeel € 41.000)

Wij hebben op dit taakveld meer uitgegeven aan loonkosten doordat er meer werkzaamheden zijn verricht voor ontwikkeling van bedrijventerreinen (nadeel € 37.000). Voor een nadere analyse wordt verwezen naar programma 9. Voor verdere informatie over de ontwikkeling bedrijventerreinen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en naar de herzieningen van de grondexploitatie per 1 januari 2023.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (Voordeel € 6.000)

Wij hebben in 2022 een lagere BIZ (Bedrijven investeringszone) bijdrage van ondernemers ontvangen dan begroot (nadeel € 81.000). Echter betekent dit ook dat wij een lagere bijdrage hebben doorbeschikt voor de BIZ dan begroot. Hierdoor heeft dit per saldo geen nadeling effect op het taakveld.

3.4 Economische promotie (Voordeel € 87.000)

Sinds de ontmanteling van Regio Twente verlenen wij een lagere gemeentelijke bijdrage op gebied van acquisitie en promotie. De structurele effecten hiervan presenteren wij in de aankomende Zomernota 2023-2027.

5.2.4 Onderwijs

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouder Bruggink

Aanspreekpunt Ambtelijk

W. Groot

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2022

Hoewel corona in 2022 minder impact heeft gehad op het onderwijs, was - en is - de verwachting dat door de coronacrisis de kansenongelijkheid in het onderwijs is toegenomen. Dit heeft geleid tot het Nationaal Programma Onderwijs, voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Wij hebben in 2022 samen met het onderwijs invulling gegeven aan de maatregelen uit het Nationaal Programma.

De termijn waarop de financiële middelen mogen worden besteed, is inmiddels verlengd tot en met schooljaar 2024-2025.

Relevante beleidsnota's

- [Twentse Visie op Vervoer](#) (2015)
- Integraal Onderwijshuisvestingsplan VO (2018)
- Preventievisie: 'Een nieuwe focus op preventie in het Sociaal Domein' (2019)
- Actieplan Preventie Jeugd (2020)
- [Twentse Belofte](#) (2020)
- [Kwaliteitskader Hengelse Voorschool](#) (2021)
- [Beleidsprogramma sociaal 2021 - 2025](#)
- [Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo](#) (2022)

Verbonden partijen

Niet van toepassing.

Wat hebben we bereikt

4.1 Kinderen en jongeren in Hengelo krijgen ook door kwalitatief goed onderwijs gelijke kansen in de maatschappij

4.1.1 In 2024 hebben minder kinderen en jongeren in Hengelo een onderwijsachterstand

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Percentage leerlingen van 2,5 tot 13 jaar in Hengelo met het hoogste risico op onderwijsachterstanden (%) ¹	15% (2020)	15%	15% (2020)
Percentage peuters uit de doelgroep dat gebruik maakt van voorschoolse educatie (=bereik) (%) ²	80%	80%	80% ³

1 Het hoogste risico op onderwijsachterstanden wordt bepaald op basis van het opleidingsniveau van zowel de moeder als de vader, het land van herkomst van de ouders, of ouders in de schuldsanering zitten, de verblijfsduur van de moeder in Nederland en het gemiddelde opleidingsniveau van moeders van leerlingen op school.

2 De doelgroep zijn peuters met risico op onderwijsachterstand volgens definitie van de gemeente

3 Deze indicator komt uit een nieuwe monitor die nog niet geheel betrouwbaar is.

4.1.2 In 2024 behalen meer jongeren een startkwalificatie

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Percentage jongeren (16 t/m 22 jaar) dat de school verlaat voordat een startkwalificatie is behaald (%) ¹	n.v.t.	10,4%	1,9% (2021) ²

1 Startkwalificatie: Een leerling beschikt over een startkwalificatie met een havo- of vwo-diploma of met een mbo-2 diploma. Een vmbo-diploma of een mbo-1 diploma volstaat niet als startkwalificatie. Een in Nederland gangbare leeftijdsgrens is 23 jaar bij schoolverlaten. Dat wil zeggen dat personen die bij schoolverlaten 23 jaar of ouder zijn en niet beschikken over een startkwalificatie niet tot de voortijdig schoolverlaters worden gerekend.

2 De monitor is de afgelopen jaren veranderd. Dat eerdere percentage was op een andere manier opgebouwd, vandaar dat het veel hoger is. Het is dus niet zo dat we nu ineens veel minder VS'ers hebben. In de tabel in de bijlage zie je ook de percentages door de jaren heen volgens de nieuwe definities.

4.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden optimaal gebruikt

4.2.1 In 2024 passen de schoolgebouwen beter bij de leerlingenaantallen

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Bezettingsgraad (%): benodigde aantal m2 gebaseerd op leerlingaantallen op basis van de verordening/beschikbare aantal m2 schoolgebouw	73% (2020)	75,0%	73,0%

4.2.2 In 2024 worden schoolgebouwen in Hengelo multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Percentage schoolgebouwen voor het basisonderwijs in Hengelo dat een integraal kindcentrum bevat (%)	34,0%	34,0%	35,0%

Wat hebben we daarvoor gedaan

4.1.1 Minder kinderen en jongeren in Hengelo hebben een onderwijsachterstand

- De schoolzorgondersteuners zijn samen met de praktijkondersteuners bij de huisartsen en de sociaal activeringsmakelaar het preventieteam jeugd gaan vormen. Zie programma 6 voor verdere toelichting.
- De gemeente Hengelo heeft in 2022 samen met het onderwijs de financiële middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs ingezet. Zo is extra schoolmaatschappelijk werk en jongerenwerk ingezet in het Voortgezet onderwijs (VO), is er aandacht geweest voor gezondheid op school en extra zorg ingezet op school. Er zijn groepstrainingen over gedrag en omgangsvormen geweest op VO-scholen en jongeren konden individuele begeleiding krijgen. Ook heeft het jongerenwerk tijdens pauzes en na schooltijd in overleg met leerlingen en school preventieve activiteiten ontwikkeld. Deze inzet loopt door tot het einde van het schooljaar 2022/2023. Door verlenging van de termijn waarop de middelen mogen worden besteedt, kunnen wij ook daarna blijven inzetten op het welbevinden van leerlingen.
- Wij hebben samen met het onderwijs een addendum op de Gelijke Kansen Agenda ingevuld, waardoor wij extra middelen hebben ontvangen om in te zetten voor preventie, zodat kinderen en jongeren gelijke kansen hebben zich te kunnen ontwikkelen.
- Wij hebben de pilot zorgintensieve scholen geëvalueerd. Naar aanleiding daarvan hebben wij besloten de pilot met aangescherpte doelen en voorwaarden voort te zetten tot en met schooljaar 2024-2025. De pilot gaat op deze scholen verder onder de naam Jeugdhulpteams (JHT).
- De gemeente Hengelo heeft samen met de kinderopvang en in afstemming met het onderwijs uitvoering gegeven aan de pilot voor passende Buitenschoolse Opvang voor schoolgaande kinderen tot 13 jaar. De pilot is in 2022 geëvalueerd en heeft goede resultaten opgeleverd. De BSO+ wordt, zoals opgenomen in het transformatieplan, als preventieve activiteit voortgezet.
- In 2022 heeft de gemeente Hengelo een vervolg gegeven aan de gesprekken met scholen rondom sociale veiligheid/schoolveiligheid. Mede op basis daarvan zijn preventieve activiteiten van partners ingezet.
- Wij hebben vanuit het CBS geen recente gegevens voor het percentage leerlingen van 2,5 tot 13 jaar met het hoogste risico op onderwijsachterstanden. Dit percentage van 15% dateert nog uit 2020 en vormde ook de basis voor het streefgetal in 2022.
Voor wat betreft het percentage peuters uit de doelgroep dat gebruik maakt van voorschoolse educatie hebben wij in 2022 gewerkt aan een nieuwe monitor. Wij werken nog aan de betrouwbaarheid ervan, maar zoals het er nu naar uitziet hebben wij daar het percentage van 80% in 2022 behaald.

4.1.2 Meer jongeren behalen een startkwalificatie

- De gemeente Hengelo heeft de werkwijze van het Perspectiefjaar overgenomen, door een life-coach in te passen in de reguliere RMC werkwijze. Het gaat hier om het begeleiden van jongeren in de leeftijdsgroep van 23 tot 27 jaar met problemen op meerdere leefgebieden.
- Het percentage jongeren dat de school verlaat voordat een startkwalificatie is behaald, lijkt te zijn gedaald. Dit is niet het geval, maar komt omdat de monitor het afgelopen jaar is veranderd. Het eerdere percentage (van 10,4%) was op een andere manier opgebouwd, vandaar dat het veel hoger is. Het Ministerie kijkt nu naar *nieuwe* voortijdig schoolverlaters; jongeren die aan het begin van het schooljaar staan ingeschreven op een school voor VO, MBO of VAVO en een jaar later niet meer zonder dat zij een startkwalificatie hebben behaald. Leerlingen van praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zijn hierin niet meegenomen. Het gaat nu om het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters per startpopulatie in Hengelo. Het meest recente cijfer dateert uit 2021: 1,9%. Dit is als volgt berekend: in schooljaar 2020/2021 behoorden 6.634

leerlingen tot de startpopulatie in Hengelo. Een jaar later, bij de start van schooljaar 2021/2022 hebben 126 leerlingen voortijdig zonder startkwalificatie school verlaten. Daarmee is de uitval in het schooljaar 2020/2021 1,9% geweest. In het schooljaar 2018/2019 en 2019/2020 was dit respectievelijk 1,69% en 1,71%. Wij zien dus een stijging, wat wij toeschrijven aan de coronapandemie.

4.2.1 Schoolgebouwen passen beter bij de leerlingenaantallen

- De gemeente Hengelo heeft in 2022 met de schoolbesturen gewerkt aan een integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs. In het plan wat uiteindelijk ter besluit wordt voorgelegd wordt voor de schoolgebouwen in Hengelo het toekomstperspectief geschetst inclusief de financiële consequenties en planning. Dit heeft onder andere geresulteerd in het onderzoeken en opstellen van verschillende scenario's voor de uitvoering van het Hengelose IHP. De gemeenteraad is op 6 december 2022 in een politieke markt over het inhoudelijke proces en de onderscheiden scenario's bijgepraat.
- Het IHP leidt mogelijk tot aanpassing van de streefwaarden van deze indicator.
- De nieuwbouw van het Twents Vakcollege 't Woolde (aan de Bandoengstraat) is conform planning in 2022 opgeleverd en in gebruik genomen.

4.2.2 Schoolgebouwen in Hengelo worden multifunctioneler gebruikt, zoals voor kinderopvang (integrale kindcentra)

- Het percentage schoolgebouwen voor het basisonderwijs dat een integraal kindcentrum bevat is licht gestegen. Dit komt door de sluiting van een onderwijsinstelling waar geen integraal kindcentrum was gevestigd.

Wat zijn we blijven doen

- De gemeente Hengelo heeft ook in 2022 de wettelijke taken rond het openbaar onderwijs uitgevoerd, zowel bestuurlijk als financieel. Hiervoor stuurden de stichtingen hun begroting en jaarrekening ter kennisname naar de gemeenteraad.
- Wij zijn ons blijven inzetten om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden in de voorschoolse periode en het primair onderwijs. Wij hebben dit gedaan door in te zetten op voldoende en kwalitatief goede plekken voor voor- en voerschoolse educatie (VVE) en te zorgen voor een goed bereik van de voerschool. De Rijksmiddelen onderwijsachterstandenbeleid (toegekend middels een specifieke uitkering (SPUK)) zijn toegekend voor de periode 2019-2022. In de financiële toelichting geven wij uitleg over budget dat wij hierop hebben overgehouden.
- Wij bieden leerlingen in de basisschoolleeftijd op maat (taal)ondersteuning.
- Wij hebben de Integrale Kindcentra voortgezet, want die zijn belangrijk om de doorgaande lijn van voerschool naar voerschool te stimuleren.
- Met het Expertisecentrum Jonge kind hebben wij gezorgd voor de kwaliteit van de voor- en voerschool en de ondersteuning voor jongere kinderen.
- In samenwerking met het onderwijs (PO, VO en SO/VSO) en het Expertisecentrum Jonge Kind hebben wij de zorgstructuur voor kwetsbare jongeren in het onderwijs verder ontwikkeld. Door in samenwerking met onze zorg- en welzijnspartners jongeren ondersteuning op school aan te bieden.
- De gemeente Hengelo heeft zich ook het afgelopen jaar ingezet op het bestrijden en voorkomen van verzuim bij jongeren. Wij gaven uitvoering aan de Nieuwe Twentse Belofte (regionaal programma met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen de 12 en 23 jaar). In 2022 zijn er afspraken gemaakt over de intensivering van samenwerking tussen de VSO/ Pro scholen en de 14 Twentse gemeenten en het Werkplein Twente. Deze afspraken beogen dat RMC en de scholen nauw samenwerken om jongeren voor te bereiden op het verlaten van de school. Jongeren die de overstap maken van school naar werk of dagbesteding worden nog twee jaar na het verlaten van de school intensief begeleid. De resultaten hiervan zijn nog niet zichtbaar omdat deze afspraken pas dit schooljaar zijn ingegaan.
- Integrale vervoersondersteuning heeft voor de gemeente Hengelo in 2022 voorop gestaan binnen het leerlingenvervoer. Dit kochten wij regionaal als structureel maatwerkvervoer in. Met daarbij de mogelijkheid om in overleg met de ouders, de leerling en de school een persoonlijk vervoersontwikkelingsplan op te stellen. Daarin wordt de weg naar zelfstandig reizen naar school en de mogelijkheden van de leerling beschreven.

In verband met aflopende contracten per 1 juli 2023 voor het maatwerk vervoer (doelgroepenvervoer) is de gemeente Hengelo met 9 andere gemeenten in Twente een nieuw contracteringstraject gestart. Voor meer informatie hierover, zie doelstelling 6.2.5 in programma 6.

- In 2022 heeft het Taalpunt Hengelo haar certificering behaald. Samen met partners in de stad worden verschillende programma's ingezet om lage basisvaardigheden te optimaliseren. De gemeente Hengelo maakt laaggeletterdheid bespreekbaar bij werkgevers. Met verschillende programma's worden medewerkers ondersteund waardoor ze beter inzetbaar blijven op de arbeidsmarkt.
- De gemeente Hengelo heeft in 2022 samen met schoolbesturen het jaarlijkse programma onderwijshuisvesting opgesteld over nieuwbouw en aanpassing van gebouwen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs.
- Om het bewegingsonderwijs te ondersteunen hebben we ook in 2022 voldoende en functionele gymnastieklokalen ten behoeve van het onderwijs beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost

4 Onderwijs	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 gewijzigd	Rekening 2022	Vershil
Baten	38	-	-	-
Lasten	20	-	-	-
4.1 Openbaar basisonderwijs	18	-	-	-
Baten	785	869	1.192	323
Lasten	6.143	6.503	6.243	260
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.358	-5.634	-5.051	583
Baten	2.476	5.755	4.799	-956
Lasten	5.122	8.187	6.305	1.882
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.646	-2.432	-1.506	926
Saldo 4 Onderwijs	-7.986	-8.066	-6.557	1.509

Financiële toelichting

4.2 Onderwijshuisvesting (€ 583.000 voordeel)

- Wij hebben een schoolgebouw en diverse gymhallen afgestoten. Dit heeft geleid tot € 405.000 minder uitgaven op het gebied van onderhoud, energie en schoonmaakkosten.
- De gemeente Hengelo werkt met een reguliere onderhoudsplanning inclusief begroting en met een spoedbudget. In 2022 hebben wij geen gebruik hoeven maken van het spoedbudget onderhoud voor onderwijshuisvesting wat leidt tot een voordeel van € 100.000.
- Op het budget voor de vervanging van sportinventaris gymhallen (onderwijs) en sporthallen (sport, programma 5) houden wij op dit taakveld € 87.000 over echter zit de overschrijding op programma 5 Sport, per saldo budgettair neutraal omdat de budgetten voor hetzelfde doel benut worden.
- Bij de 2^e Beleidsrapportage is incidenteel budget aangevraagd voor de vergoeding instandhouding gymlokalen om onze wettelijke taak uit te voeren. Dit budget is aangevraagd op basis van schooljaren. Wij rekenen in kalenderjaren. Dit leidt tot het niet benutten van het aangevraagde budget (voordeel € 80.000).
- Het overige verschil bestaat uit diverse kleine afwijkingen.

De structurele effecten van bovenstaande afwijkingen werken we nader uit in de Zomernota 2023-2027.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (€ 926.000 voordeel)

Binnen het onderwijsbeleid zien wij in 2022 meerdere geldstromen, Rijksmiddelen onderwijsachterstandbeleid, eigen middelen onderwijsachterstandenbeleid, Rijksmiddelen nationaal programma en daarnaast het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC).

- De Rijksmiddelen onderwijsachterstandenbeleid (toegekend middels een specifieke uitkering (SPUK)) zijn toegekend voor de periode 2019-2022. De afgelopen jaren hebben wij minder kosten gemaakt. Dit komt doordat in de beginperiode de wettelijke taken die we moesten doen vanuit deze middelen beperkter waren, maar een opgaande lijn kennen. De jaarlijkse geldstroom is over de periode gelijk, maar de taken die we ervoor moeten doen kennen een stijgende lijn. Daardoor hebben we in 2022 budget overgehouden (vanuit

de restanten van eerdere jaren) en hebben wij in 2022 meer kosten kunnen toewijzen aan de Rijksmiddelen waardoor onze eigen begrote middelen minder belast zijn. Dit leidt tot een voordeel van €714.000. De middelen die we tot nu toe over hebben vanuit de SPUK mogen we ook in de nieuwe afrekenperiode (2023-2026) inzetten, naast de nieuwe uitkering die we voor dit doel krijgen (periode 2023-2026). Wij komen bij de Zomernota 2023-2027 terug op een bestedingsplan voor zowel de eigen middelen als de Rijksmiddelen, om onze bestaande taken uit te kunnen voeren.

- Daarnaast hebben we incidentele Rijksmiddelen gekregen voor het nationaal programma onderwijs waartegenover ook lasten gemaakt zijn. Dit leidt tot een verschuiving in de baten en lasten, Dit is per saldo budgettair neutraal.
- We hebben in 2022 een aanvullende subsidie ontvangen vanuit de centrumgemeente Enschede (zowel incidentele als structurele middelen) voor de uitvoering van de RMC functie (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten). Bij de 2e berap was het nog onzeker of wij alle middelen zouden kunnen aanwenden in 2022 en in verband met de mogelijkheid van een terugbetaalverplichting hebben wij toen het voordeel nog niet gemeld. Inmiddels is duidelijk dat wij deze middelen juist ingezet hebben en niet terug hoeven te betalen en bedraagt het saldo voordelig € 170.000.
- Het overige verschil bestaat uit diverse kleine afwijkingen.

Toelichting nog te besluiten begrotingswijzigingen

Gedurende 2022 zijn er een tweetal begrotingswijzigingen als administratieve wijziging doorgevoerd, deze zijn hierdoor niet aan de raad voorgelegd middels een verzamelwijziging. De wijzigingen zorgen niet voor een resultaat of een uitzetting, maar betreffen enkel een herverdeling van middelen tussen programma's 4, 6 en 9, waardoor ze formeel besloten hadden moeten worden door de raad. In het raadsadvies van de Jaarstukken is er een voorgenomen besluit opgenomen over begrotingsafwijkingen met als doel deze alsnog goed te keuren. Voor programma 4 betekent dit een uitzetting van uitgaven van € 12.478. De middelen zijn in eerste instantie in programma 9 geland en worden middels deze wijziging op het juiste budget gezet om te kunnen inhuren.

5.2.5 Sport, cultuur & recreatie

Aanspreekpunt bestuurlijk

Wethouders Bruggink, Luttikholt en Gerrits

Aanspreekpunt ambtelijk

W. Groot en K. Boerrigter

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2022?

Sportbeleid en sportaccommodaties

Na twee lastige corona jaren hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan de verbinding van sport als middel voor onder andere gezondheid, preventie, onderwijs en jeugd(zorg). Naast de gevolgen van corona heeft ook de gas/energie ontwikkeling impact gehad de veranderende vraag van behoefte en aanbod.

Om een stimulerende en sportieve omgeving te bieden hebben wij ingezet op onder andere versterking van de openbare ruimte en verbinding met de omgevingsvisie.

Cultuur

Het culturele veld heeft zich staande gehouden na corona, maar de gevolgen zijn nog steeds merkbaar. Om de weerbaarheid van de sector te verbeteren hebben we geïnvesteerd in corona ondersteuningsmaatregelen.

Ondanks de nasleep van corona hebben we in 2022 in de volle breedte kunnen werken aan de drie programmalijnen van de Kunst- en Cultuurnota 2021-2024.

Daarnaast heeft de energiecrisis ook invloed op de culterele sector.

Openbaar groen

We willen voor onze bewoners en bezoekers een openbare ruimte die aantrekkelijk is en die klaar is voor de toekomst. Iedereen moet de buitenruimte kunnen gebruiken en iedereen moet er volop van kunnen genieten.